

Nova Prava

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo:

Ljubljana, Stari trg št. 19. Telefon št. 359.

Izhaja tedensko

Posamezna številka velja 1 krono

Upravišтво: Ljubljana, Gradisce 7, levo. T. 77.

Naročnina: Mesečno 4 K. inserati po dogovoru.

Temno obzorje ob novem letu.

Ce izvzamemo leta strahotne svetovne vojne moramo reči, da prihodnost, o kateri ob vsakem novem letu razmišljamo in katero si ob vsakem novem letu slikamo, ni bila še nikdar tako temna in mračna, kakor je letos. Temna in mračna je prihodnost, pa če gledamo na politične razmere v Evropi in po svetu kot take, ali pa če gledamo na razmere, ki zadevajo delavski razred.

Za kratek čas ustavljeni krvavi boji na slovanskem severu med Poljaki in Rusi groze na novo izbruhniti. Poročila pravijo namreč, da pripravljajo Rusi številne armade od Balta do Črnega morja in da mislijo priti na spomlad pohod, proti Poljakom in v Besarabijo. V potokih utegne teči slovanska kri. Pa to še ne bo dovolj, ruski boljševiki se pripravljajo tudi na pohod v Perzijo preko cvetočih kavkaških republik. To je slika, ki se nam usiljuje na vshodu.

Na zapadu postaja situacija grozeča. Francozi zahtevajo natančno izpolnitev mirovnih pogojev od strani Nemčije. Nemčija, ki mrzlično dela v svoj gospodarski preporod, začenja čuti v svojem mišičevju moč in stavljajo zato proti francoskim zahtevam odločno odklonilne ugovore in več ali manj jasno izraža, da ne bo voljna kakega pohoda francoskih črncev v nemške pokrajine mirno prenašati. Kaj bi to pomenilo je jasno: novo vojno!

Na Balkanu je vsled Konstatinove vrnitve na Grško nastopil negotov položaj in stališče, ki so ga velele v prašanju priznanja hohenzollerskega Konstatina zavzele, da mi sliti. Pomislimo, kaj to pomeni, da pusti antanta tebi nič meni nič zavzeti prestol človeku, ki je bil odločno germanskega mišljenja. To pomeni, da se antanta ne čuti bogve kako trdno.

Mi Jugoslovani smo zašli povsem tem v precej negotov mednarodni položaj. Od Grkov nimamo kaj dobrega pričakovati. Na severovshodu preže Madžari. Habsburška hrepenenja katerih antanta tudi nič kaj ne kroti, zavzemajo največji obseg. Vsa znamenja kažejo, da dajejo antantarki močnejši habsburškim povahom v Švici potuho. Najbrže gre to antanti v račun, kar delajo Habsburžani. Da gre to v račun Italijanom je čisto gotovo, saj za svoje rapalsko nasilje nimajo druge opravičbe kot to, da oznanjajo svetu (zato da jih sliši naša država), da so hili Habsburžani z rapalsko pogodbo premagani. Italijani pravijo namreč, da je nastopilo z rapalsko pogodbo med

Jugoslavijo in Italijo prijateljstvo take

tako nesramni, da so agitirali za druge stranke. Dr. Kukovec govori samozvestno in strogo, da je njegova stranka dosledno izpolnjuje „feldžendar-mov“ ukaz „zelo malo komurkoli dolžna.“ Taka izjava je lahka in prijetna, ker se dá z njo z enim samim mahom izogniti se dolžnosti napram ljudstvu. Naši mandatarji, to povemo odkrito, se ne smejo postaviti na tako stališče. Ne strankine koristi, temveč interese celokupnega naroda morajo imeti pri svojem delu pred očmi. Če se je komu zgodila krivica, ne smemo povpraševati po strankarski pripadnosti, temveč moramo videti samo krivico. Poslanci, in če hočete ministri, vendar niso za to tu, da krepijo svoje stranke, iz česar sledi pogostokrat korupcija, temveč so dolžni delati za blagostanje in boljšo bodočnost celega naroda, ne oziraje se pri tem na stanje svojih strank.

Če možje s takimi starimi in materijalističnimi nazori govorijo še o organizaciji mladine, kakor končuje imenovani članek, je treba za to precejšnje porcije poguma. Priznati pa moramo, da nas ta konec niti najmanj ne razburja, ker vemo, kako mladina misli. Pa bi si izstavila tudi dovolj žalostno izpričevalo, ako bi drla za takimi nazori. Mladini taka moč, na kakršno se opirajo demokrati ne imponira, posebej še, ako je pavja ali izposojena, temveč ji je, hvala Bogu, za ideje več. Dr. Kukovec se s svojim člankom mladini gotovo ni prikupil. Ako pa se hoče res še definitivnejše otresti tudi ljudi, ki niso za ta svet, kakor pravi, jih ne bo več veliko ostalo. Sicer pa sam Bog ve, kako se bodo stvari v bodoče razvijale. Vsaj nam se zdi, da bo prej al slej ljudstvo vendarle prišlo do pravega spoznanja. Le vihtite bič in izrabljajte svojo moč, da se to čimprej zgodi!

O kritiki in razmerah.

Prijetno ravno ni, kritizirati nevzdržne politične, gospodarske in socialne razmere v naši državi. Vsaj tistemu ne, kateremu bi bilo prijetneje govoriti o napredku in razmahu jugoslovanskih sil. Še prav posebno je pa težaven posel kritike vsled tega, ker brezvestni elementi tudi pošteno in blagohotno kritiko izrabljajo v svoje nečedne hujskajoče in razdirajoče namene. In to brez vesti in čuta odgovornosti za bodočnost. Zato smo neštetokratov stisnjenih ust molčali, navzlic vsem krivicam in lopovščinam vladajočih, z edinim upanjem, da bo gnjiloba mrhovine odpadla od zdravega telesa jugoslovanskega ljudstva sama od sebe. Povzdignili smo svoj svarilni glas samo takrat, ko smo vedeli, da je molčanje za vsako ceno absolutno kvarno in lahko povzroči katastrofo, ki bi upropastila svobodo in samostojnost jugoslovanskega ljudstva. Svojemu svarilnemu glasu smo dali povdarka na shodih in manifestacijah, v organiziranih vrstah nacionalno zavednega proletarijata, ne mence se za psovke kapitalističnega časopisja, ki je vpilo o demagogiji, temnih elementih in malkontentih. Šli smo svojo pot v korist družbe, naroda in države. Prepričani smo, da smo vršili svojo dolžnost, ki je bila pravična in poštena, in če je bilo komu prav ali ne! Odgovornost za svoje ravnanje mirnim srcem prevzamemo!

Jugoslovanska država preživlja danes navečjo krizo. Izgrale so se zadnje karte in Beograd hazardira. Notranji politični položaj je vedno bolj zamotan; nezadovoljnost ljudstva narašča. Številni deli naroda so odpovedali delo v konstituenti. Večina hrvatskih zastopnikov je vstala doma; komunisti sabotirajo delo v konstituenti. Srbski del naroda se udaja velikosrbski misli, Hrvatje iščejo odrešenika v svoji seljaški republiki in Slovenci tipljejo za ekstremno avtonomističnimi zablodami. Kje je edinstve-

nost, kje jugoslovansvo, kje bodočnost, tista sijajna bodočnost, ki je bila

Upamo, da jih najdejo! — Belgrajska vlada je izdala naredbo, da se v slučaju stavke in pobune železnice militarizirajo. — Trije poslanci komunisti so izstopili iz komun. stranke in se pridružili Lapčevićevi skupini, eden pa je vstopil v zemljeradniško stranko. Tudi večje število komunističnih občinskih zastopstev se je izneverilo stranki. Kakor se vidi vladine odredbe „delujejo“! — Po načrtu komsije za razdelitev države v upravne enote, bo razdeljena država v 28 enot.

Čehoslovaška.

Za župana v Brunu je bil izvoljen narodni socialista dr. Macu. — Radi zadnjega komunističnega puča v Čehoslovaški je bilo do sedaj aretiranih nad 1300 komunistov, od katerih pa je bilo zopet 800 izpuščenih. Proces proti povzročiteljem puča se prične redi januarja.

Nemčija.

Zakonski načrt o socializaciji premogokopov v Nemčiji bo predložen državnemu zboru meseca januarja. — Dr. Frid. Adlerju je bilo policijsko zabranjeno govoriti na shodu neodvisne socialno-dem. stranke v Monakovem. — Bivši nemški državni kancelar dr. Bethmann Hollweg je umrl.

Amerika.

Senator Lodie je predložil resolucijo, kjer se zahteva, naj se z Nemčijo vzpostavi mirovno stanje. — V vladi predsednika Hardinga, prevzame vodstvo kabineta Hughes.

Italija.

Za ozemlje, ki pripade po rapalski pogodbi Italiji, so razpisane volitve za mesec marc. Volilno pravico imajo vsi moški, ki so dopolnili 21 let do 21. maja 1920. — Arditi so zapustili Reko in konec je začel norčavih danuncijad. — Italijani zapuste ozemlje, ki pripade po rapalski pogodbi Jugoslaviji 10. januarja 1920.

Rumunija.

Sedemdeset socialisov, ki jih je vlada dala zapreti radi zadnjega atentata v romunskem senatu je pričelo z gladovno stavko.

Nepopustljivost kapitalistov.

Štrajk rudarjev traja naprej, ker Trboveljska premogokopna družba ne mara ugoditi zahtevam rudarjev niti v tistem obsegu, kakor državni rudokopi. Ker od svojega dobička noče odstopiti niti za las, bi bila družba pripravljena popustiti samo v slučaju, ako bi se ji dovolilo v istem razmerju povišati cene premogu. Za nas je važno vprašanje, koliko dobička ima družba. Da ga ima, o tem ni nobenega dvoma. To potrjuje sama s tem, da zabranjuje vpogled v knjige. Knjige se sicer dajo voditi na dvojen način, toda stalna kontrola strokovnih organizacij v knjigovodstvu bi to onemogočila. Kontrola bi se morala raztegniti seve tudi na izdatke družbe, ki ki so lahko zelo neopravičeni, namreč povzročeni in skriti za krinko.

Odveč bi moralo biti vprašanje, s kom naj simpatizira naša javnost, ali z ubogimi slovenskimi rudarji, ki si s težkim in nezdravim delom pod zemljo služijo vsakdanji kruh, ali z nemško židovsko kapitalistično družbo. Žal je znala nemško-židovska spretna družba ustvariti rudarjem precej nasprotno javno mnenje. Koliko jih je, ki se hudujejo nad štrajkujočimi, ki so bili tako predrzni, da so ustavili delo, dočim ne najdejo niti bešedice proti izsesavalcem našega naroda, ki si krajša življenje pri trdem rudarskem delu. Kdor gleda na rudarsko gibanje s takimi očali, ta je brez socialnega čuta.

O vladi n

posla, 2.) da Dragotin Roglič ni nič veržil in da ni delal 80 odstotkov dobička, temveč, da je kupoval in prodajal usnje v mestni prodajalni točno po določbah Uradnega Lista števil. 28 z 2. marca 1920. Ker se Ellinger na predlog sodnika ni hotel poravnati na ta način, da prekliče denunciacije in plača dosedanje stroške (zadnje mu ni dišalo), je Dragotin Roglič tožbo vzdral. Ponudil je tudi Ellingerju za vsak par čevljev, ki so šli na Hrvaško 10.000 K. nagrade, če sodnji to dokaže. Razprava še ni končana in se bode

nadaljevala, kajti denunciacije so bile dolge in jih ni mogoče v eni razpravi obdelati. Vsekakor se bliža trenutek kazni za Ellingerja in blamaža „Taborja“ z hitrimi koraki. Kdor se za stvar zanima ali se hoče malo pozabavati naj čita „Tabor“ števil. 203. Zviža se na vse strani, vidi nova zagrinjala za katerimi se baje skriva interesantna tajnost „razmerje Dragotina Rogliča kot vodje mestne prodajalne napram mestnemu magistratu“. Da ne bode kakih demonstracij ali celo krviprelji radi te zagonetke postav-

ljene od „Taborja“, že danes lahko povemo, da je gospod Dragotin Roglič na lasten riziko financiral mestno prodajalno in se je obvezal prodajati usnje po cenah predpisanih v Uradnem listu. V svojem nerodnem zvižanju pripravlja „Tabor“ morda še komu blamažo. V svoji števil. 203 namreč trdi, da je dal gremij trgovcev (predsednik mu je Slovenec g. Vilko Weixel) Ellingerju, ki še pred sodnijo ni znal slovenski govoriti nalog, da nadzira slovenske trgovce radi veriženja. Dragotin Roglič je tudi član istega gremija in se iz tega

razvidi v kako prijetnem položaju se nahajajo slovenski člani trgovskega gremija v Mariboru ob času, ko jim prededuje g. Vilko Weixel. Mi to enostavno ne verujemo in pričakujemo dementija od načelnika gremija, ker si mislimo, da služi vse to pisanje le „Taboru“, da malo omili blamažo. O končnem izidu te zadeve bomo še poročali.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.
Odgovorni urednik: H. Sever.
Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Franc Brumat
Ljubljana

Vsakovrstno manufaktur
Mestni trg
števil. 25, I. n.

Naročnikom!

Pri naročevanju pošiljajte upravnistvu natančen naslov!

Potniki

posetite mojo gostilno. Imam dobro haloško vino in izvrstno domačo kuhinjo. Priporočam se za obilen obisk

Ana Žičkar

gostilna
Mlinska ulica, Maribor.

„Nova Pravda“

ne sme manjkati v nobeni slovenski hiši.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijave predmete, vsakovrstne žice za električno napeljevo, električni materiali in vsakovrstne potrebščine priporočila po najnižji ceni